

Financira
Europska unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Program Impact4Values sufinancira
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

VOLONTIRANJE KAO DRUŠTVENA VRIJEDNOST I PUTOKAZ KA ODRŽIVIM ZAJEDNICAMA: KLJUČNE PREPORUKE ZA RAZVOJ VOLONTERSTVA

ZAGOVARAČKI IZVJEŠTAJ O STANJU VOLONTERSTVA S RELEVANTNIM PREPORUKAMA

Hrvatski centar za razvoj volonterstva

Osijek, veljača 2025.

Volontiranje kao društvena vrijednost i putokaz ka održivim zajednicama: ključne preporuke za razvoj volonterstva

Zagovarački izvještaj o stanju volonterstva s relevantnim preporukama

Volontiranje kao društvena vrijednost i putokaz ka održivim zajednicama: ključne preporuke za razvoj volonterstva

Zagovarački izvještaj o stanju volonterstva s ključnim preporukama

Online izdanje:

Hrvatski centar za razvoj volonterstva

Godina izdanja:

veljača 2025.

Autorice i urednice:

Marta Hauser

Jelena Kamenko Mayer

Martina Potlimbrzović

Sufinancira
Europska unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Program Impact4Values sufinancira
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Program sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Hrvatskog centra za razvoj volonterstva i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Trenutno stanje volonterstva u Hrvatskoj	4
2.1 Statistički podaci o volonterstvu	4
2.2 Promjene, trendovi i izazovi u volontiranju	5
3. Infrastruktura i javne politike u području volonterstva	8
3.1 Zakonski i strateški okvir	8
3.2 Uloga volonterskih centara i drugih ključnih aktera	9
3.3 Financijska podrška volonterstvu i izazovi u financiranju	9
4. Utjecaj volontiranja na društvo	10
4.1 Dobrobiti volontiranja za pojedince	10
4.2 Dobrobiti volontiranja za zajednice i organizacije	11
4.3 Mjerenje utjecaja volontiranja	11
5. Preporuke za razvoj volonterstva	13
5.1 Zakonodavne i strateške preporuke	13
5.2 Operativne preporuke	13
5.3 Promocija i edukacija	14
5.4 Povećanje dostupnosti i inkluzivnosti volontiranja	14
6. Zaključak i poziv na djelovanje	15
Ključne poruke i hitnost djelovanja	15
Poziv na djelovanje	16
7. Prilozi i izvori	17

1. Uvod

Volonterstvo u Hrvatskoj predstavlja ključan segment društvenog razvoja, pridonoseći jačanju zajednica, socijalnoj inkluziji i promicanju građanske angažiranosti. Unatoč pozitivnim pomacima u zakonodavnom okviru i infrastrukturnoj podršci, broj volontera ostaje relativno nizak u usporedbi s europskim prosjekom, dok su financijska održivost i institucionalna podrška sektoru i dalje izazov.

Ovaj izvještaj analizira trenutačno stanje volonterstva u Hrvatskoj, oslanjajući se na podatke iz prethodnih izvještaja o stanju volonterstva, znanstvenih istraživanja, ispitivanja javnog mnijenja i društvenih potreba provedenih u Hrvatskoj unazad posljednje 3 godine i iskustava organizacija civilnog društva te povratnih informacija prikupljenih kroz različite konzultativne procese s ključnim dionicima o stanju i razvoju volonterstva. Cilj mu je identificirati ključne prepreke i ponuditi konkretne preporuke za poboljšanje zakonodavnog, infrastrukturnog i financijskog okvira volontiranja.

Kroz pregled statističkih podataka, analiza trendova i studija slučaja, izvještaj donosi uvid u sudjelovanje građana u volonterskim aktivnostima, ulogu volonterskih centara, percepciju volontiranja i njegov društveno-ekonomski utjecaj. Poseban naglasak stavljen je na potrebu za jačanjem sustava podrške volonterstvu na nacionalnoj i lokalnoj razini, uključujući bolje financiranje, promociju i prepoznavanje volontiranja kao društvene vrijednosti.

Zašto je ovaj izvještaj važan?

- **Donositeljima odluka** pruža uvid u ključne izazove i preporuke za razvoj volonterstva kroz bolje javne politike.
- **Organizacijama civilnog društva** nudi alat za zagovaranje i jačanje kapaciteta volonterskih programa.
- **Javnosti** omogućuje bolje razumijevanje volonterstva i njegovog utjecaja na društvo.

Unatoč pozitivnim pomacima u razvoju volonterstva, izostanak sustavnog strateškog pristupa i stabilnog financiranja predstavlja ozbiljnu prepreku njegovom dugoročnom razvoju. Usvajanje Nacionalnog programa za razvoj volonterstva ključno je za osiguranje održive podrške volonterima i organizacijama te za jačanje volonterstva kao društvene vrijednosti. Ovaj izvještaj donosi konkretne preporuke koje mogu omogućiti da volonterstvo, kao temelj održivih i solidarnih zajednica u Hrvatskoj postane strukturiran i priznat alat za društveni napredak.

2. Trenutno stanje volonterstva u Hrvatskoj

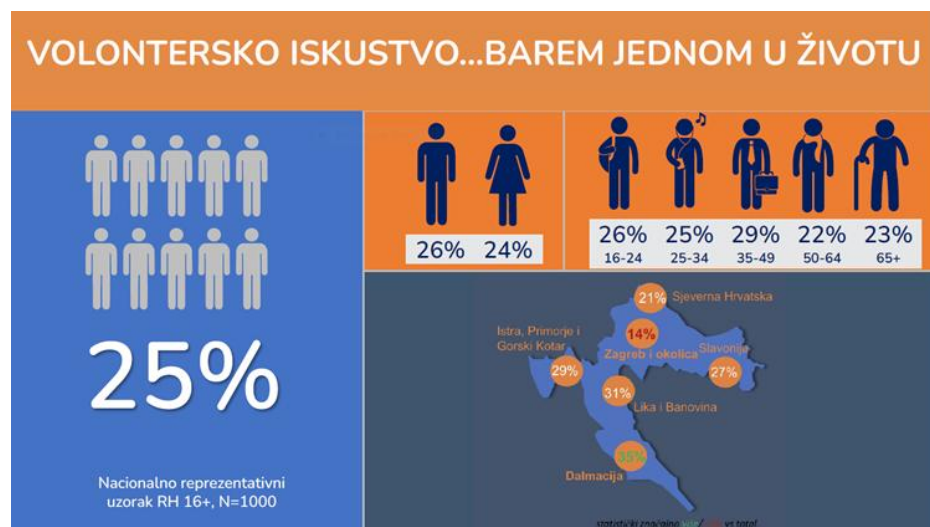
Trenutno stanje volonterstva u Hrvatskoj pokazuje pozitivne pomake, ali i brojne izazove koje je potrebno adresirati. Iako se broj volontera povećava, njihova angažiranost ostaje povremena, a dugoročno volontiranje je u padu. Infrastruktura i zakonodavni okvir omogućuju stabilan razvoj volonterstva, no potrebna su dodatna ulaganja u financijsku podršku, promociju i jačanje kapaciteta organizacija.

Ovo poglavlje pruža pregled trenutnog stanja volonterstva u Hrvatskoj te osnovu za daljnju analizu i preporuke u sljedećim dijelovima izvještaja, s ciljem stvaranja održivog, dostupnog i uključivog sustava volonterstva u Hrvatskoj.

2.1 Statistički podaci o volonterstvu

Prema najnovijim podacima, volontiranje u Hrvatskoj ima značajan, ali nedovoljno iskorišten potencijal.

Rezultati istraživanja¹ pokazali su da je četvrtina stanovnika Republike Hrvatske starijih od 16 godina volontirala barem jednom u životu, među kojima je 26% muškaraca i 24% žena. Pritom najviše volontera dolazi iz Dalmacije (njih 35%), zatim s područja Like i Banovine, Istre, Primorja i Gorskog Kotara, a potom iz Slavonije i Sjeverne Hrvatske. Nasuprot tome, samo 14% stanovnika Zagreba i okolice ima volonterskog iskustva, što je značajno manje u odnosu na ostale regije. Osim toga, više volonterskog iskustva imaju visokoobrazovane osobe (čak 40%), dok je najmanje takvih osoba s osnovnoškolskim obrazovanjem.

U razdoblju od 2020. do 2022. godine 11% populacije Republike Hrvatske starije od 16 godina barem se jednom volonterski angažiralo, i to 14% muškaraca i 9% žena. Tu prednjače mladi od 16 do 24 godine, zatim osobe u dobnoj skupini do 35 do 49 godina, te osobe od 25 do 34 godine. U tom je razdoblju volontiralo najmanje osoba starijih od 65 godina.²

¹ Čulum Ilić i Kozjak, *Rezultati istraživanja o volonterstvu u Republici Hrvatskoj*, str. 15–16.

² Ibid, str. 18–19.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na godišnjoj razini prikuplja podatke o organiziranom volontiranju kroz izvješća organizatora volontiranja o organiziranom volontiranju te se iz navedenih izvješća kroz godine prati pozitivan trend u broju volontera, organizatora volontiranja i volonterskih sati, pri čemu su među organizatorima volontiranja najzastupljenije udruge, zatim slijede ustanove te druge neprofitne osobe.

Pandemija korona virusa 2020. godine dovela je do smanjenja broja volontera u Hrvatskoj, no već 2022. zabilježen je značajan porast, iako nešto ispod razine iz 2019. Istovremeno, broj organizatora volontiranja i volonterskih sati znatno je nadmašio predpandemijske i pandemijske godine. U 2023. godini primijećen je manji broj organizatora volontiranja koji su predali izvješća te smanjenje volonterskih sati u odnosu na 2022., dok je broj volontera nastavio rasti.

Godina	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Broj volontera	47 372	62699	64280	48 386	59 161	63 275	67 909
Broj organizatora volontiranja	1 168	1497	1502	1 574	1 607	1 720	1 660
Broj volonterskih sati	2 603 676	3 253 667	3 043 954	2 819 655	3 181 557	3 236 883,5	3 012 837

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Unatoč padu tijekom pandemije, volonterstvo se postupno oporavlja, iako još uvijek postoji značajan prostor za povećanje broja volontera i jačanje njihove uključenosti u dugoročnije programe.

2.2 Promjene, trendovi i izazovi u volontiranju³

Volonterstvo u Hrvatskoj prolazi kroz značajne promjene, ali se suočava i s brojnim izazovima koji usporavaju njegov daljnji razvoj. U nastavku su prikazani ključni trendovi u volontiranju, zajedno s izazovima koji ih prate i prijedlozima za njihovo rješavanje.

³ Promjene, trendovi, i izazovi u volontiranju temelje se na nalazima izvještaja o stanju volonterstva za 2023. i 2024. godinu koje izrađuje Hrvatski centar za razvoj volonterstva i koji su navedeni kao prilog ovom zagovaračkom izvještaju. Osim toga, kao izvor poslužio je i izrađeni Fact sheet o volonterstvu u Hrvatskoj, zaključci s regionalnih konzultacija održanih krajem 2023. godine u regionalnim središtima Hrvatske, kao i izvještaji o radu volonterskih centara koje svake godine izrađuje Hrvatski centar za razvoj volonterstva.

❖ Pad dugoročnog volontiranja i porast povremenog angažmana

Trend: Iako broj volontera raste, većina angažmana je povremena i kratkotrajna, dok dugoročno volontiranje bilježi pad.

Izazov: Organizacije se suočavaju s poteškoćama u zadržavanju volontera na duži period, što utječe na održivost volonterskih programa. Nedostaju mehanizmi za motivaciju i sustavno vrednovanje volonterskog angažmana.

Potrebno rješenje: Razvoj strategija za dugoročno volontiranje, uključujući priznavanje kompetencija stečenih volontiranjem i poticaje za volontere.

❖ Rast neformalnih inicijativa i kriznog volontiranja

Trend: Sve je više spontanijih građanskih inicijativa, osobito u kriznim situacijama (pandemije, potresi, izbjegličke krize).

Izazov: Nedostatak sustavne podrške neformalnom volontiranju te njegova održivost nakon završetka krize.

Potrebno rješenje: Razvijanje sinergije između formalnog i neformalnog volontiranja kroz sustave podrške i povezivanje inicijativa s organizacijama civilnog društva.

❖ Ekspanzija digitalnog volontiranja

Trend: Online volontiranje omogućuje angažman na daljinu, šireći pristup volontiranju osobama s manje mogućnosti.

Izazov: Unatoč porastu digitalnog volontiranja, organizacije se i dalje suočavaju s ograničenim resursima za njegovu provedbu.

Potrebno rješenje: Potrebno je osigurati veću podršku organizacijama kroz financiranje, edukaciju i razvoj digitalnih alata koji bi olakšali provedbu digitalnog volontiranja.

❖ Volontiranje zaposlenika i angažman poslovnog sektora

Trend: Sve više tvrtki potiče zaposlenike na sudjelovanje u volonterskim aktivnostima.

Izazov: Nedostatak sustavne podrške i alata za učinkovitu provedbu modela volontiranja zaposlenika unutar tvrtki.

Potrebno rješenje: Jačanje suradnje između privatnog i neprofitnog sektora kroz razvoj strukturiranih modela volontiranja zaposlenika te osiguravanje resursa i edukacije za tvrtke koje žele provoditi volonterske programe.

❖ Međugeneracijsko volontiranje i socijalna inkluzija

Trend: Volontiranje se sve više koristi za povezivanje različitih generacija i uključivanje ranjivih skupina.

Izazov: Nedostatak financijske podrške za inkluzivne volonterske programe i otežan pristup volontiranju osobama u nepovoljnom položaju.

Potrebno rješenje: Osiguranje financijskih poticaja za inkluzivne volonterske programe i edukacija organizatora o prilagodbi programa različitim društvenim skupinama.

❖ **Jačanje promocije i stvaranje kulture volontiranja**

Trend: Sve je više kampanja i inicijativa za promociju volontiranja, ali percepcija javnosti o važnosti volonterstva još uvijek nije dovoljno jaka.

Izazov: Nedovoljna vidljivost volonterstva u medijima i obrazovnim institucijama te slaba suradnja s donositeljima odluka.

Potrebno rješenje: Sustavno uključivanje volontiranja u obrazovne kurikule i jačanje suradnje s medijima.

❖ **Poboljšanje zakonodavnog okvira i podrške organizacijama**

Trend: Postoji potreba za prilagodbom zakona kako bi bolje odgovarali suvremenim oblicima volontiranja.

Izazov: Nacionalni program za razvoj volonterstva još nije usvojen, a administrativne prepreke usporavaju razvoj sektora.

Potrebno rješenje: Donošenje Nacionalnog programa za razvoj volonterstva, pojednostavljenje birokratskih procedura i osiguranje stabilnog financiranja volonterskih centara.

❖ **Priznavanje kompetencija stečenih volontiranjem**

Trend: Volontiranje se sve više prepoznaje kao način razvoja vještina i kompetencija korisnih za tržište rada.

Izazov: Iako u Hrvatskoj postoji Potvrda o kompetencijama stečenim kroz volontiranje, ne postoje mehanizmi praćenja njezinog izdavanja, a privatni i javni sektor je rijetko prepoznaju kao relevantan dokument.

Potrebno rješenje: Poticanje sustavne primjene Potvrde o kompetencijama, jačanje vidljivosti i promocije njezine vrijednosti među poslodavcima.

❖ **Razvoj inovativnih volonterskih programa**

Trend: Volontiranje se sve više prepoznaje u području zdravstva, socijalne skrbi, ekologije i obrazovanja.

Izazov: Organizacije se suočavaju s ograničenim resursima i nedostatkom edukacije za razvoj novih programa.

Potrebno rješenje: Poticaji za inovativne volonterske projekte i podrška organizatorima kroz edukaciju i financiranje.

❖ **Volontiranje za održivost i otpornost zajednica**

Trend: Volontiranje sve više doprinosi održivom razvoju i otpornosti zajednica.

Izazov: Nedostatak strateškog planiranja volonterskih programa usmjerenih na dugoročnu održivost.

Potrebno rješenje: Razvoj nacionalnih strategija za volontiranje u kontekstu održivog razvoja i klimatskih promjena.

Volonterstvo u Hrvatskoj pokazuje pozitivne trendove, ali se suočava s brojnim izazovima koji zahtijevaju sustavno rješavanje. Osim gore navedenoga, treba istaknuti i izazove u vezi s: financiranjem (ograničeni javni fondovi, nedostatna sredstva za dugoročni razvoj infrastrukture, složeni postupci financiranja iz EU programa); slabo zastupljenom međusektorskom suradnjom; neujednačenim razvojem volonterstva u različitim regijama.

3. Infrastruktura i javne politike u području volonterstva

Razvoj volonterstva u Hrvatskoj oslanja se na postojeći pravni i strateški okvir, djelovanje volonterskih centara i drugih ključnih aktera te određeni sustav financiranja. Unatoč formalnim temeljima, postoje izazovi koji otežavaju daljnji razvoj i održivost sektora.

3.1 Zakonski i strateški okvir

Zakonska i strateška osnova volontiranja u Hrvatskoj obuhvaća nekoliko ključnih dokumenata:

- **Zakon o volonterstvu** (NN 58/07, 22/13, 84/21) definira volontiranje, prava i obveze volontera i organizatora volontiranja te načela provedbe volonterskih aktivnosti.
- **Nacionalni odbor za razvoj volonterstva**⁴ djeluje kao savjetodavno tijelo Vlade RH za pitanja razvoja volonterstva.
- **Lokalne i regionalne strategije volontiranja**⁵ razvijaju se u rijetkim gradovima i županijama, no njihov obuhvat i provedba nisu sustavno ujednačeni na nacionalnoj razini.
- **Nacionalni program za razvoj volonterstva** i dalje nije usvojen, što otežava koordinaciju aktivnosti i osiguranje dugoročnih ciljeva za jačanje volonterskog sektora.

Izazovi i prilike:

- Nedostatak usklađenog strateškog dokumenta koji bi omogućio sustavan razvoj volonterstva.
- Potrebna veća integracija volonterstva u sektorske strategije (obrazovanje, socijalna skrb, zdravstvo, zaštita okoliša itd.).

⁴ <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/socijalna-politika-11977/udruge-humanitarni-rad-i-volonterstvo-12006/volonterstvo-12023/nacionalni-odbor-za-razvoj-volonterstva-12027/12027>

⁵ Jedan od boljih primjera je Program za razvoj volonterstva Grada Siska za razdoblje od 2023. do 2027.: <https://sisak.hr/wp-content/uploads/2015/01/Odluka-o-dono%C5%A1enju-Programa-za-razvoj-volonterstva-Grada-Siska-za-razdoblje-od-2023.-do-2027.-godine.pdf>

- U Hrvatskoj ne postoji sustavno i jedinstveno praćenje broja volontera na nacionalnoj razini, kao ni dosljedno prikupljanje podataka o volontiranju.

3.2 Uloga volonterskih centara i drugih ključnih aktera

Volonterski centri imaju ključnu ulogu u razvoju volonterstva, uključujući informiranje, edukaciju i podršku volonterima i organizatorima volontiranja.

- **Hrvatski centar za razvoj volonterstva**⁶ koordinira Mrežom volonterskih centara, pruža stručnu podršku i zagovara razvoj volonterstva na nacionalnoj razini.
- **Regionalni i lokalni volonterski centri**⁷ pružaju usluge povezivanja volontera s organizacijama, educiraju organizatore volontiranja i podupiru razvoj lokalnih volonterskih inicijativa.
- **Organizacije civilnog društva** provode volonterske programe i razvijaju inovativne modele angažmana volontera.
- **Obrazovne institucije** sve više uključuju volontiranje u svoje programe kroz građanski odgoj i obrazovanje, učenje zalaganjem u zajednici i školske volonterske klubove.
- **Privatni sektor** sudjeluje kroz aktivnosti volontiranja zaposlenika, ali još uvijek nema dovoljno usklađenih modela suradnje između poduzeća i organizatora volontiranja.

Izazovi i prilike:

- Neujednačen razvoj volonterskih centara – neki imaju stabilnu podršku, dok drugi ovise o projektnom financiranju.
- Potrebna je bolja povezanost među sektorima kako bi se volonterske inicijative razvijale u suradnji s institucijama i gospodarstvom.
- Nužno je jačanje profesionalizacije koordinacije volonterskih programa unutar organizacija i institucija.

3.3 Financijska podrška volonterstvu i izazovi u financiranju

Financiranje volonterstva u Hrvatskoj oslanja se na kombinaciju javnih sredstava, donacija i projektnih natječaja, ali postoje izazovi koji ograničavaju dugoročnu održivost sektora.

- **Javni izvori financiranja** – Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike pruža financijsku podršku volonterskim centrima i organizatorima volontiranja kroz javne natječaje.
- **EU fondovi i međunarodni programi** – Erasmus+ i Europske snage solidarnosti nude mogućnosti financiranja volonterskih projekata, kao i neki ostali programi (ESF, CERV, itd.), ali zahtijevaju složene administrativne procedure.
- **Lokalna i regionalna samouprava** – Neke jedinice lokalne samouprave financiraju volonterske inicijative, ali razina podrške varira.

⁶ <https://www.hcrv.hr/>

⁷ <https://www.hcrv.hr/volunteer-centers-network>

- **Privatni sektor** – Iako postoji interes za uključivanje zaposlenika poslovnih organizacija u volontiranje, financijska ulaganja privatnog sektora u razvoj volonterskih programa još su rijetka.

Izazovi i prilike:

- Ograničena dostupnost dugoročnog financiranja – većina organizacija ovisi o projektnim natjecanjima, što otežava stabilno planiranje aktivnosti.
- Potrebno je pojednostaviti administrativne procedure za financiranje volonterskih programa i inicijativa.
- Jačanje partnerstava s privatnim sektorom može otvoriti nove mogućnosti za održivo financiranje volonterskih aktivnosti.

4. Utjecaj volontiranja na društvo

Volonterstvo ima značajan utjecaj na društvo, donoseći dobrobiti pojedincima, zajednicama i organizacijama koje provode volonterske programe. Osim jačanja društvene povezanosti i solidarnosti, volontiranje pridonosi razvoju kompetencija, zapošljivosti i socijalne uključenosti, dok organizacijama omogućuje kvalitetniju provedbu aktivnosti i veći društveni doseg.

4.1 Dobrobiti volontiranja za pojedince

Volontiranje pozitivno utječe na osobni razvoj volontera, poboljšava njihove vještine i jača osjećaj pripadnosti zajednici. Ključne dobrobiti uključuju:

Razvoj kompetencija i profesionalnih vještina

- Volonteri stječu praktične vještine (komunikacija, timski rad, organizacija, rješavanje problema) koje su korisne za tržište rada.
- Posebno kod mladih, volontiranje može poslužiti kao priprema za zapošljavanje ili profesionalni razvoj.
- Potvrda o kompetencijama stečenim volontiranjem može služiti kao alat za priznavanje stečenih znanja, ali još uvijek nije široko prepoznata u poslovnom sektoru.

Povećanje zapošljivosti

- Istraživanja pokazuju da poslodavci sve više prepoznaju volontiranje kao relevantno iskustvo pri zapošljavanju.
- Osobe koje volontiraju razvijaju vještine koje mogu povećati njihovu konkurentnost na tržištu rada.
- Volontiranje može biti prilika za umrežavanje i stvaranje profesionalnih kontakata.

Društvena uključenost i osobno blagostanje

- Volonteri razvijaju osjećaj povezanosti sa zajednicom i pridonose općem dobru.

- Sudjelovanje u volonterskim aktivnostima povećava samopouzdanje, smanjuje stres i doprinosi emocionalnom blagostanju.
- Volontiranje je posebno korisno za osobe koje su u riziku od socijalne isključenosti, poput dugotrajno nezaposlenih, umirovljenika i osoba s invaliditetom.

4.2 Dobrobiti volontiranja za zajednice i organizacije

Doprinos razvoju zajednice

- Volonterske aktivnosti pomažu u rješavanju lokalnih problema, od socijalnih usluga do zaštite okoliša.
- Volonteri često popunjavaju praznine u javnim uslugama i doprinose jačanju društvene kohezije.
- Volontiranje pomaže u izgradnji solidarnosti i aktivnog građanstva.

Jačanje kapaciteta organizacija

- Organizacije koje uključuju volontere mogu proširiti svoje aktivnosti i dosegnuti veći broj korisnika.
- Volonteri donose nove ideje, perspektive i vještine koje organizacijama pomažu u rastu i inovaciji.
- Kvalitetno vođeni volonterski programi poboljšavaju učinkovitost rada organizacija civilnog društva, javnih ustanova i drugih institucija koje u svoj rad uključuju volontere.

4.3 Mjerenje utjecaja volontiranja

Mjerenje utjecaja volontiranja ključno je za razumijevanje njegovog doprinosa pojedincima, organizacijama i društvu u cjelini. Učinkovito praćenje rezultata volonterskog angažmana omogućuje bolje planiranje, prepoznavanje volonterstva kao društvene vrijednosti te argumentirano zagovaranje poboljšanja javnih politika.

U Hrvatskoj i EU su razvijeni određeni alati za procjenu utjecaja volontiranja na volontere, organizacije i društvo, no njihova primjena još uvijek nije sustavna. Osim toga, postoje metode za mjerenje ekonomskog i društvenog utjecaja volontiranja, ali one nisu dovoljno implementirane u praksi.

Izazovi u mjerenju utjecaja volontiranja:

- **Nedostatak sustavnog pristupa** – Ne postoji jedinstvena metodologija koja bi organizacijama omogućila sustavno praćenje utjecaja volontiranja na osobni i društveni razvoj.

- **Neredovito prikupljanje podataka** – Iako pojedine organizacije provode evaluacije volonterskih programa, ne postoji sustav koji bi omogućio agregirane podatke na nacionalnoj razini.
- **Ograničeni resursi za mjerenje utjecaja** – Organizatori volontiranja često nemaju dovoljno kapaciteta, financijskih sredstava i stručnog znanja za provedbu složenijih analiza utjecaja.
- **Nedovoljna prepoznatljivost rezultata volontiranja** – Poslodavci, obrazovne institucije i donositelji odluka još uvijek u nedovoljnoj mjeri prepoznaju vrijednost volontiranja u razvoju kompetencija i doprinosu zajednici.
- **Potrebna prilagodba metoda** – Različite vrste volonterskog angažmana zahtijevaju prilagođene metode evaluacije kako bi se dobila cjelovita slika njihovog utjecaja.

Preporuke za unapređenje mjerenja utjecaja:

- **Razvoj nacionalnog sustava praćenja volontiranja** koji bi omogućio prikupljanje podataka o volonterskim satima, utjecaju na zapošljivost i društvenoj koristi.
- **Unapređenje metodologija za procjenu utjecaja volontiranja** kako bi organizacije mogle kvalitetnije analizirati i izvještavati o rezultatima svojih programa.
- **Jačanje kapaciteta organizacija** kroz edukaciju o alatima i metodama za mjerenje utjecaja volontiranja.
- **Bolja integracija volontiranja u poslovni i obrazovni sektor** kako bi se njegovi rezultati sustavno prepoznavali i vrednovali.

5. Preporuke za razvoj volonterstva

Za daljnji razvoj volonterstva u Hrvatskoj potrebno je unaprijediti zakonodavni okvir, osigurati stabilno financiranje, jačati kapacitete organizacija koje čine infrastrukturu za razvoj volonterstva, povećati vidljivost volontiranja te osigurati uključivost za sve građane. Sljedeće preporuke temelje se na analizama izazova i trendova u volontiranju te povratnim informacijama dionika uključenih u razvoj volonterstva.

5.1 Zakonodavne i strateške preporuke

1. **Usvajanje Nacionalnog programa za razvoj volonterstva** – Potrebno je donijeti strateški dokument koji će definirati dugoročne ciljeve, prioritete i mjere podrške volonterstvu na nacionalnoj razini.
2. **Bolja integracija volontiranja u sektorske politike** – Volonterstvo treba biti prepoznato i uključeno u strategije u području obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi, zaštite okoliša i kriznog upravljanja.
3. **Jačanje financijske podrške** – Osigurati održivo i predvidivo financiranje volonterskih centara i organizatora volontiranja kroz dugoročne grantove, lokalne i nacionalne natječeaje te sredstva iz EU fondova.
4. **Pojednostavljenje administrativnih procedura** – Smanjiti birokratske prepreke za financiranje volonterskih programa te olakšati izvještavanje o provedbi volonterskih aktivnosti.
5. **Razvoj sustava praćenja i izvještavanja o volontiranju** – Uspostaviti mehanizme na nacionalnoj razini koji bi omogućili sustavno praćenje podataka o volontiranju i utjecaju volontiranja na društvo.

5.2 Operativne preporuke

1. **Jačanje kapaciteta volonterskih centara** – Osigurati stabilno financiranje i kadrovske resurse volonterskih centara kako bi mogli kontinuirano pružati podršku volonterima i organizacijama.
2. **Razvoj strukturiranih volonterskih programa** – Potaknuti organizacije da razvijaju dugoročnije volonterske programe koji će omogućiti stabilan angažman volonteri, kao i razvoj volonterskih programa u skladu s trendovima i promjenama u načinu volontiranja.

3. **Podrška organizacijama u vođenju volonterskih programa** – Razviti edukacije i alate za organizatore volontiranja kako bi mogli kvalitetnije upravljati volonterskim angažmanom i osigurati bolju podršku volonterima.
4. **Bolja međusektorska suradnja** – Povezivanje organizacija civilnog društva, obrazovnih ustanova, poslovnog sektora i lokalnih vlasti kako bi se volonterstvo bolje integriralo u društvene procese.
5. **Jačanje uloge koordinatora volontiranja i njihovo prepoznavanje u javnim institucijama** – Potrebno je ponovno pokrenuti inicijativu za formalno prepoznavanje koordinatora volontiranja kao zanimanja i njihovo uvrštavanje u Nacionalnu klasifikaciju zanimanja. Time bi se olakšalo zapošljavanje i osiguravanje stručnih osoba zaduženih za koordinaciju volontera u školama, bolnicama, socijalnim ustanovama i drugim institucijama. Osim toga, sustavno prepoznavanje ove uloge doprinijelo bi jačanju kvalitete volonterskih programa i njihove održivosti.

5.3 Promocija i edukacija

1. **Razvoj nacionalnih i lokalnih kampanja za promociju volonterstva** – Povećati vidljivost volonterstva kroz suradnju s medijima, na društvenim mrežama i kroz javne kampanje.
2. **Integracija volontiranja u obrazovni sustav** – Jačati prisutnost volontiranja u školama i fakultetima kroz školske volonterske klubove, programe društveno korisnog učenja i priznavanje volonterskog angažmana u obrazovnom procesu.
3. **Povećanje prepoznatljivosti volonterskog angažmana kod poslodavaca** – Promovirati Potvrdu o kompetencijama stečenim kroz volontiranje i druge alate koji omogućuju priznavanje volonterskog iskustva na tržištu rada.
4. **Edukacija donositelja odluka o važnosti volontiranja** – Organizirati radionice i informativne kampanje za lokalne vlasti, javne institucije i poslovni sektor kako bi se povećala njihova uključenost u razvoj volonterstva.

5.4 Povećanje dostupnosti i inkluzivnosti volontiranja

1. **Poticanje dostupnosti volontiranja različitim skupinama volontera** – Razviti prilagođene programe volontiranja za osobe s invaliditetom, dugotrajno nezaposlene, starije osobe i druge ranjive skupine kako bi volontiranje bilo dostupnije i inkluzivnije.
2. **Jačanje međugeneracijskog volontiranja** – Stvaranje programa koji povezuju mlade i starije kroz mentorstvo, zajedničke projekte i podršku ranjivim skupinama.

3. **Razvoj digitalnog volontiranja** – Poticati razvoj online volonterskih prilika kako bi volontiranje bilo dostupno osobama koje nemaju mogućnost fizičkog angažmana.
4. **Uklanjanje prepreka za sudjelovanje u volontiranju** – Potrebno je osigurati da volonterske aktivnosti budu **pristupačne i dostupne svim građanima**, neovisno o njihovim fizičkim, socijalnim, ekonomskim ili geografskim okolnostima. To uključuje prilagodbu prostora i materijala, osiguranje prijevoza, uklanjanje jezičnih i kulturnih barijera te pružanje dodatne podrške osobama s invaliditetom, mladima iz ranjivih skupina i drugim građanima koji se suočavaju s otežanim pristupom volonterskim prilikama.

6. Zaključak i poziv na djelovanje

Volonterstvo u Hrvatskoj ima značajan potencijal za jačanje zajednica, razvoj građanskog aktivizma i poboljšanje kvalitete života, no kako bi se u potpunosti iskoristile njegove prednosti, potrebne su sustavne promjene i veća podrška na svim razinama.

Ključne poruke i hitnost djelovanja

Volonterstvo je društvena vrijednost koja doprinosi otpornosti zajednica, socijalnoj inkluziji i ekonomskom razvoju. Njegova uloga mora biti prepoznata u javnim politikama, a volonterima i organizacijama potrebno je osigurati bolje uvjete za rad.

Nužno je uspostaviti sustavan i strateški pristup razvoju volonterstva. Usvajanje **Nacionalnog programa za razvoj volonterstva** omogućilo bi koordiniraniji i učinkovitiji razvoj sektora, uključujući bolje financiranje, administrativnu podršku i promociju.

Jačanje infrastrukture i podrške organizacijama koje čine infrastrukturu za razvoj volonterstva ključni su za održivost sektora. Volonterski centri, organizacije civilnog društva i ustanove trebaju stabilne resurse i kapacitete kako bi mogle kvalitetno upravljati volonterskim programima i pružati podršku volonterima.

Potrebno je ukloniti prepreke koje otežavaju pristup volontiranju. Volonterske aktivnosti trebaju biti dostupne i inkluzivne, omogućujući sudjelovanje osobama iz ruralnih sredina, različitih socio-ekonomskih skupina i s različitim fizičkim i kulturnim potrebama.

Bolja promocija i prepoznavanje volonterstva doprinijet će većem uključivanju građana i poslodavaca. Jačanje svijesti o volontiranju kroz obrazovni sustav, javne kampanje i bolje priznavanje kompetencija stečenih volontiranjem ključno je za daljnji razvoj sektora.

Poziv na djelovanje

Kako bi volonterstvo postalo sustavna i prepoznata društvena vrijednost, potrebno je djelovanje svih ključnih dionika.

Ovaj izvještaj jasno pokazuje da volonterstvo u Hrvatskoj ima ogroman potencijal, ali da mu je potrebna sustavna i dugoročna podrška kako bi ostvarilo svoj puni društveni i ekonomski utjecaj. Bez hitnog donošenja Nacionalnog programa za razvoj volonterstva, stabilnog financiranja organizatora volontiranja i boljeg prepoznavanja volonterskog angažmana u obrazovnom i poslovnom sektoru, riskiramo daljnji pad angažmana građana i gubitak prilike da volonterstvo postane ključni alat za društvenu koheziju i otpornost zajednica.

Sada je trenutak za djelovanje – od donositelja odluka očekuje se da osiguraju potrebne zakonske i financijske uvjete, dok organizacije i društvo u cjelini moraju nastaviti s promicanjem i jačanjem volonterstva. Svaki korak prema boljoj podršci volonterima doprinosi jačanju solidarnosti i razvoju aktivnog građanstva, ključnog za izgradnju pravednijeg i povezanijeg društva.

Donositelji odluka – Hitno je potrebno usvojiti **Nacionalni program za razvoj volonterstva**, osigurati stabilno financiranje volonterskih centara i pojednostaviti administrativne procedure za organizatore volontiranja.

Jedinice lokalne i regionalne samouprave – Gradovi i općine trebaju razvijati i podržavati lokalne strategije volontiranja, osiguravati sredstva za volonterske programe i inicijative i surađivati s volonterskim centrima i organizacijama civilnog društva.

Obrazovni i poslovni sektor – Institucije i poslodavci trebaju prepoznati volontiranje kao alat za razvoj vještina i socijalnu odgovornost te omogućiti mladima i zaposlenicima sudjelovanje u volonterskim aktivnostima.

Organizacije civilnog društva i volonterski centri – Ključno je raditi na jačanju kapaciteta, unaprjeđenju volonterskih programa i osiguranju kvalitetne podrške volonterima.

Šira javnost – Svatko može pridonijeti razvoju volontiranja kroz aktivno sudjelovanje u zajednici, podršku volonterskim inicijativama i promociju vrijednosti volontiranja.

Volonterstvo nije samo dodatna aktivnost – ono je ključni element razvoja otpornijih, solidarnijih i povezanih zajednica. Sada je trenutak za konkretne korake kako bi se osiguralo da volontiranje u Hrvatskoj dobije potrebnu podršku i prepoznavanje.

7. Prilozi i izvori

1. Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Volonterstvo u Hrvatskoj: stanje, trendovi i utjecaj na društvo, Izvještaj o stanju volonterstva u Hrvatskoj, studeni 2023.
<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/https://www.hcrv.hr/storage/images/publications/files/01JF93J0AD8WSGEAAMZF95W0WR.pdf>
2. Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Volontiranje u Hrvatskoj: Sudjelovanje, javne politike i perspektive (Izvještaj o stanju volonterstva u 2024.), veljača 2025.
3. Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Izvještaj o radu volonterskih centara, 2023.
<https://drive.google.com/file/d/1dL6ARiuXPEKZHUNJxH1pfdFw1WHkGgEk/view>
4. Ćulum Ilić, B., Kozjak, A. „Istraživanje o volonterstvu u Republici Hrvatskoj“, listopad 2023.
<https://drive.google.com/file/d/1D41YWV31iplvflSobZ8PdAYdExoxdmN8/view>
5. Tonković, Ž., Marčelić, S., Krolo, K. „Volontiranje i vrijednosti mladih: izvještaj o rezultatima anketnog istraživanja“, ožujak 2023.
<https://drive.google.com/file/d/1jY1rnWCLDcP7I5nunNJMOG2dMWh5P57Y/view>
6. Šimunković G., Izvještaj o provedenom istraživanju: Volontiranje u zdravstvu, listopad 2023.
<https://drive.google.com/file/d/1GaO86i-uDoCONOVafJVQ5czZjo7MqUKE/view>
7. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Rezultati ispitivanja javnog mnijenja na uzorku građana – promocija i vidljivost volontiranja u društvu.
<https://drive.google.com/file/d/1iojGu7pZFFOhiAB6H4AYNE4Lx7aKA2hA/view>
8. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Rezultati ispitivanja društvenih potreba – različitost i inkluzija u volonterskim programima
https://drive.google.com/file/d/1lp115ZhrOMtPWQkiRr-CsXqTAqrC_nWS/view
9. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Rezultati istraživanja „Iskustva volontiranja u krizi nakon potresa na području Sisačko-moslavačke županije“
https://drive.google.com/file/d/1FhCtRE54gllyB6fFFex651nOFeQfR_sB/view
10. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Rezultati ispitivanja javnog mnijenja na uzorku organizatora volontiranja – promocija i vidljivost volontiranja u društvu.
<https://drive.google.com/file/d/1fzCZg91ElvajFB5FWjiJqc27shq3k-6U/view>
11. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Smjernice za kreiranje javnih politika u području razvoja volonterstva.

<https://drive.google.com/file/d/1aQ6KZdiML1p0DOwLTPN1cpFVEMv0xpRw/view>

12. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Smjernice za razvoj odgoja za volontiranje i volontiranja mladih.
<https://drive.google.com/file/d/14-6B-62HblwzipBONzYNqbaQNZF8SN7L/view>
13. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Smjernice za razvoj inkluzivnog volontiranja.
<https://drive.google.com/file/d/1ripdOEa0ZxDXuG1AOJRS5XPZ82A0t8V1/view>
14. DKolektiv – organizacija za društveni razvoj i Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Smjernice za podržavanje i razvoj obiteljskog volontiranja.
<https://drive.google.com/file/d/1uPSfu14s-k7ABDIbvpzYfZmAcBkWXBfR/view>
15. Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Fact sheet o volonterstvu u Hrvatskoj, 2023.
[file:///C:/Users/Jelena/Downloads/fact_sheet_o_volonterstvu_u_hrvatskoj%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Jelena/Downloads/fact_sheet_o_volonterstvu_u_hrvatskoj%20(1).pdf)
16. Hrvatski centar za razvoj volonterstva: Fact sheet o raznolikosti, dostupnosti i inkluzivnosti volontiranja u Hrvatskoj, 2023.
file:///C:/Users/Jelena/Downloads/fact_sheet_o_raznolikosti_dostupnosti_i_inkluzivnosti_volontiranja_u_hrvatskoj.pdf
17. Centre for European Volunteering (2021.): Nacrt za europsko volontiranje 2030
file:///C:/Users/Jelena/Downloads/nacrt_zu_europsko_volontiranje_2030.pdf